

Політичні інститути та процеси

УДК 321.01:355.01(477)"2019/2024"

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.18469363>

**Силовий чинник і архітектоніка політичного вибору: моделі
формування рішень у воєнний час (український кейс 2019–2024)**

Фещук Тарас,

аспірант кафедри політології і міжнародних відносин

Луганського національного університету імені Тараса Шевченка,

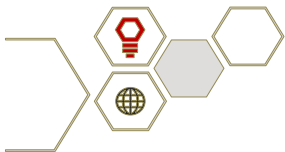
м. Полтава, Україна, <https://orcid.org/0009-0008-1645-6877>

науковий керівник: д. пол. н., проф. С. О. Вовк

Прийнято: 13.01.2026 | Опубліковано: 30.01.2026

Анотація: У статті здійснено концептуалізацію силового чинника як структуроутворюючого параметра логіки формування політичних рішень у воєнний період. Показано, що посилення силового чинника трансформує раціональність політичного вибору, зумовлюючи зміну домінуючих моделей ухвалення рішень від раціонально-аналітичної та інкременталістської до кризово-мобілізаційної і коаліційно-переговорної (політичної моделі Карнегі) залежно від інтенсивності загрози, дефіциту часу та асиметрії інформації.

Емпіричною базою дослідження слугує корпус політичних рішень і нормативно-правових актів України 2019–2024 років у сферах національної безпеки, воєнного стану, мобілізації, спеціальних режимів управління, макрофінансової стабільності та реагування на удари по критичній інфраструктурі. Методологічно дослідження ґрунтується на якісному контент аналізі, аналітичному моделюванні та кейс методі, що зумовлює пріоритет інтерпретативного підходу над кількісною верифікацією висновків. Відповідно, результати дослідження не претендують на статистичну

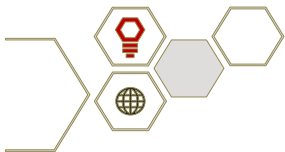

репрезентативність, а відображають аналітичне узагальнення відібраного емпіричного матеріалу у вигляді рішень і нормативно правових актів. Додатковим обмеженням є залежність модельної ідентифікації політичних рішень від заданих критеріїв, зокрема ширини поля альтернатив, режиму часу, структури акторів і коаліцій, рівня централізації та домінуючих пріоритетів політичної дії, що, з одного боку, забезпечує концептуальну чіткість аналізу, а з іншого обмежує можливість включення альтернативних інтерпретацій і змінних. Також слід зазначити, що застосування кейс методу передбачає контекстуальну прив'язаність результатів до конкретних умов ухвалення рішень, що ускладнює їх пряму екстраполяцію на інші політичні системи або часові періоди. Водночас чітке визначення методологічних процедур і критеріїв аналізу забезпечує можливість відтворення дослідження та перевірки отриманих висновків у межах суміжних емпіричних підходів.

Результати дослідження засвідчують, що силовий чинник виконує функції мотиватора, прискорювача та обмежувача політичної дії, звужуючи простір альтернатив і зміщуючи критерії ефективності рішень від оптимальності до мінімально достатньої керованості. Встановлено, що стратегічні та доктринальні рішення переважно формуються за інкременталістською логікою, рішення гострої фази війни тяжіють до кризово-мобілізаційної та обмежено-раціональної моделі, тоді як бюджетні й інституційні рішення воєнного часу зберігають коаліційно-переговорний характер.

Зроблено висновок, що інституціоналізація насилля через політичні рішення сприяє збереженню суб'єктності держави, водночас актуалізуючи ризик нормалізації надзвичайності, мінімізація якого потребує процедурних запобіжників і чітко окреслених меж управлінських повноважень.

Ключові слова: збройне насилля, обмежена раціональність, кризове врядування, мобілізаційна політика, інкременталізм, демократична стійкість, політичні рішення.

**The Power Factor and the Architectonics of Political Choice:
Models of Decision-Making in Wartime (the Ukrainian Case, 2019–2024)**

Taras Feshchuk,

PhD Candidate, Department of Political Science and International Relations

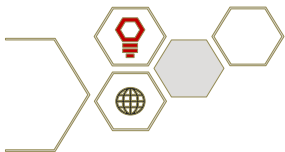
Luhansk Taras Shevchenko National University

Poltava, Ukraine, <https://orcid.org/0009-0008-1645-6877>

Scientific Supervisor: Doctor of Political Sciences, Professor S. O. Vovk

Abstract: The article conceptualizes the force-based factor as a structure-forming parameter in the logic of political decision-making during wartime. It demonstrates that the intensification of the force-based factor transforms the rationality of political choice, leading to a shift in dominant decision-making models from rational-analytical and incrementalist approaches toward crisis-mobilizational and coalition-negotiation logics (the Carnegie political model), depending on the intensity of threat, time constraints, and information asymmetry.

The empirical basis of the study consists of a set of political decisions and regulatory legal acts adopted in Ukraine between 2019 and 2024 in the areas of national security, martial law, mobilization, special governance regimes, macrofinancial stability, and responses to strikes against critical infrastructure. Methodologically, the research is grounded in qualitative content analysis, analytical modeling, and the case study method, which determines the priority of an interpretative approach over quantitative verification of findings. Accordingly, the results do not claim statistical representativeness but reflect an analytical generalization of selected empirical material in the form of political decisions and regulatory legal acts. An additional limitation arises from the dependence of model-based identification of political decisions on predefined criteria, including the breadth of the alternatives space, time regime, structure of actors and coalitions, level of centralization, and dominant priorities of political action. While this ensures conceptual clarity of the analysis, it simultaneously constrains the inclusion of

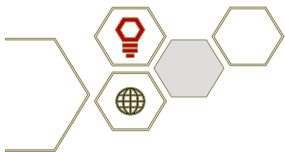
alternative interpretations and variables. It should also be noted that the application of the case study method entails contextual anchoring of results to specific decision-making conditions, which complicates their direct extrapolation to other political systems or time periods. At the same time, the clear definition of methodological procedures and analytical criteria ensures the reproducibility of the study and enables verification of the findings within related empirical approaches.

The findings demonstrate that the force-based factor performs the functions of motivator, accelerator, and constraint of political action, narrowing the space of alternatives and shifting decision effectiveness criteria from optimality toward minimally sufficient governability. It is established that strategic and doctrinal decisions are predominantly formed according to an incrementalist logic, decisions made during the acute phase of war tend to follow crisis-mobilizational and bounded rationality models, while wartime budgetary and institutional decisions retain a coalition-negotiation character.

The study concludes that the institutionalization of violence through political decisions contributes to the preservation of state agency while simultaneously actualizing the risk of normalizing emergency governance, the mitigation of which requires procedural safeguards and clearly delineated limits of executive authority.

Keywords: armed violence, bounded rationality, crisis governance, mobilization policy, incrementalism, democratic resilience, political decision-making.

Постановка проблеми. В умовах війни політичне рішення переходить із площини рутинного управління у площину екзистенційного вибору, визначаючи не лише розподіл ресурсів і пріоритетів, а й межі допустимого застосування примусу, режими обмеження прав і свобод, архітектуру взаємодії між гілками влади та суспільством. Силовий чинник як сукупність ризиків, загроз і практик застосування примусової сили трансформує параметри раціональності політичного вибору, оскільки різко скорочує час на

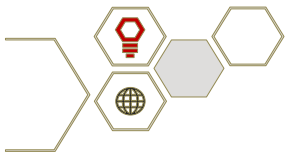

аналіз, підвищує роль спеціалізованої інформації та схиляє систему до централізації.

Практична значущість проблеми полягає в тому, що якість політичних рішень воєнного часу прямо пов'язана з керованістю держави, стійкістю інституцій, легітимністю влади та здатністю інтегрувати надзвичайні практики у правові рамки без авторитарної деградації.

Теоретичний вимір проблеми зосереджений на потребі емпірично верифікувати, які саме моделі прийняття рішень є дієвими у воєнному контексті та які структурні ознаки рішення «вмикають» ту чи іншу логіку політичної дії.

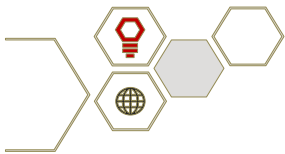
Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасні дослідження кризового прийняття рішень наголошують на системному впливі часу, невизначеності та динамічності середовища на зниження якості інформаційної бази та зростання ролі спрощених когнітивних механізмів і процедурних «скорочень» у політичній дії [16]. У межах аналізу управлінських стратегій у кризових ситуаціях підкреслюється, що раціональність не зникає, але змінює форму, оскільки оптимізація поступається стабілізації, а стратегічні горизонти короткостроковому утриманню контролю [15]. Значна частина літератури описує феномен «перереакції» (overreaction) як специфічну траєкторію політики під тиском загроз, коли ризик помилки сприймається як менш небезпечний, ніж ризик бездіяльності [10]. Паралельно розвивається дискусія про інкременталізм як механізм «демократичної інтелігентності», відповідно до якого поступові кроки дозволяють адаптувати політику без розриву легітимності, особливо у складних конфліктних середовищах [8]. Для пояснення переговорної природи рішень в умовах багатьох акторів застосовуються підходи коаліційного аналізу й «карнегі-традиції» (рішення як продукт обмеженої інформації, організаційного контексту й коаліційних компромісів) [12; 13]. У випадку України воєнні трансформації інституцій розглядаються через призму режиму воєнного стану та змін у вертикалі влади,

міжгілкових відносинах і процедурній відкритості [17; 18]. Окремий напрям становлять дослідження парламенту у війні: вказується на водночас прискорену євроінтеграційну законотворчість і підсилення виконавчої координації [14], а також на напруження у відносинах «законодавча-виконавча влада» під дією воєнного режиму [11]. Аналіз децентралізації під час воєнного стану фіксує суперечливі тренди (централізація/децентралізація) як продукт безпекових імперативів і потреб відновлення [7]. Дослідження «надзвичайної публічної служби» в Україні підкреслюють розширення дискреції виконавчої влади та етичну амбівалентність управління в умовах війни [9]. У правовій площині аналізуються трансформації режимів державної та міжнародної допомоги, а також інституційні зміни під час воєнного стану [2].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри значний масив праць про кризове управління та воєнні інституційні зміни, залишаються недостатньо операціоналізованими три аспекти. По-перше, у літературі часто описується «централізація у війні», але рідше – механізм переходу від інкрементальної логіки до кризово-мобілізаційної та умови, за яких переговорна модель (коаліційні компроміси) зберігається навіть у режимі надзвичайності. По-друге, бракує емпіричних класифікацій, які зіставляють типи рішень (стратегічні, мобілізаційні, макрофінансові, територіально-адміністративні) з відповідними моделями прийняття рішень. По-третє, недостатньо досліджено баланс між «операційною ефективністю» та «демократичною стійкістю» як результатом саме модельної логіки рішення, а не лише правового режиму воєнного стану. Зазначені прогалини зумовлюють необхідність поглибленого аналізу силового чинника як структуроутворюючого елемента архітекτονіки політичних рішень в умовах війни.

Формулювання цілей статті (постановка завдання) Метою цієї статті є визначення того, яким чином силовий чинник змінює логіку формування політичних рішень та які моделі прийняття рішень домінують у різних типах

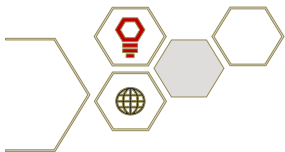

рішень у воєнний період (на прикладі України у 2019–2024 роках). Для досягнення поставленої мети визначено такі завдання:

- уточнити аналітичні ознаки силового чинника як структуроутворюючого елемента політичного вибору;
- операціоналізувати модельні індикатори прийняття рішень (обмежена раціональність, інкременталізм, кризово-мобілізаційна логіка, коаліційно-переговорна модель «Карнегі»);
- здійснити емпіричну класифікацію політичних рішень України у 2019–2024 роках за зазначеними моделями;
- узагальнити наслідки відповідної логіки прийняття рішень для керованості та демократичної стійкості політичної системи. Вирішення зазначених завдань дасть змогу окреслити механізми впливу силового чинника на архітектуру політичного вибору та визначити межі поєднання операційної ефективності з демократичною стійкістю в умовах війни.

Виклад основного матеріалу дослідження. Силовий чинник доцільно трактувати як комплекс загроз і ресурсів примусу (військових, економічних, інформаційно-психологічних, поліцейських), що здатні змінювати темп і форму політичної дії. У кризових середовищах він виконує три взаємопов'язані функції: мотивує до швидких рішень, прискорює мобілізацію ресурсів і водночас обмежує поле альтернатив. Це узгоджується з підходами кризового прийняття рішень, де час і невизначеність радикально підвищують імовірність процедурних скорочень і помилок, але одночасно роблять «операційне рішення» необхідною умовою керованості [4;].

За відносно контрольованого рівня загрози домінує раціонально-аналітична логіка в її формі обмеженої раціональності. В умовах війни вона трансформується з орієнтації на оптимальний вибір у пошук «задовільної альтернативи», спрямованої на мінімізацію втрат і утримання контролю над ситуацією. Рішення за такої логіки залишаються раціональними не в оптимізаційному, а в стабілізаційному сенсі, тобто як інструменти утримання

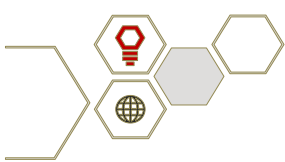

функціональної рівноваги в межах жорстких часових, інформаційних і ресурсних обмежень [10].

У міру тривалого збереження силового тиску раціонально-аналітична логіка поступово доповнюється або заміщується інкременталістською. За таких умов політичні рішення формуються шляхом малих, послідовних корекцій, що дозволяє адаптувати політику без різких зламів легітимності та зниження керованості. Інкременталізм виконує стабілізуючу функцію, зменшуючи ризик помилок у складному та динамічному безпековому середовищі. У демократичних системах він також виступає захисним механізмом проти надмірної концентрації влади, зберігаючи процедурну рамку навіть за умов воєнного стану [8; 1].

Водночас різке зростання інтенсивності загрози, дефіцит часу та загроза втрати контролю над критично важливими сферами зумовлюють перехід до кризово-мобілізаційної логіки ухвалення рішень. Для неї характерні централізація владних повноважень, звуження кола акторів, пріоритет операційної ефективності та перевага швидкості над процедурною відкритістю. У воєнній Україні ця логіка проявлялася у посиленій виконавчій координації, зміні балансу між гілками влади та інституційному підпорядкуванні рішень вимогам негайного реагування на безпекові загрози [17; 11].

Разом із тим навіть у режимі надзвичайності кризово-мобілізаційна логіка не витісняє повністю політичну, або коаліційно-переговорну, модель, відому як «Карнегі». Вона зберігає своє значення у сферах, де ухвалення рішень потребує залучення множинних акторів, досягнення компромісів і узгодження ресурсних домовленостей. У межах карнегі-традиції політичне рішення розглядається як продукт організаційного контексту та коаліційної взаємодії за умов обмеженої інформації [12; 13]. Коаліційна логіка є визначальною для бюджетної політики та міжнародної підтримки, де компроміс виступає не

проявом слабкості, а інструментом підтримання керованості та легітимності в умовах війни.

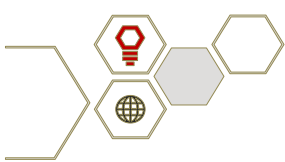
Взаємодія раціонально-аналітичної, інкременталістської, кризово-мобілізаційної та коаліційно-переговорної логік формує змінну архітектуру політичного вибору у воєнний час. Кожна з моделей актуалізується залежно від інтенсивності силового тиску, часових обмежень і структури акторної взаємодії, не витісняючи повністю альтернативні логіки, а співіснуючи з ними в межах одного політичного процесу. Така конфігурація модельних логік зумовлює одночасну присутність операційної ефективності, процедурної адаптації та переговорної легітимації в ухваленні політичних рішень, визначаючи специфіку керованості й межі демократичної стійкості в умовах війни.

Емпіричний корпус нашого дослідження становили 32 рішення/акти (стратегічні документи 2020–2021; воєнний стан і продовження; мобілізаційні зміни; рішення щодо військових адміністрацій; валютно-фінансові обмеження; рішення реагування на енергетичні удари; бюджетні рішення воєнного часу; антикорупційно-судові інституційні рішення). Ключовими опорними документами емпіричного масиву стали: Стратегія національної безпеки 2020 р. [4], Стратегія воєнної безпеки 2021 р. [5], Указ про введення воєнного стану 24.02.2022 [3], валютно-регуляторні рішення НБУ в перші тижні вторгнення [6], рішення щодо функціонування парламенту та міжгілкових відносин у воєнний час (у порівнянні з висновками сучасних досліджень) [11;14;18].

Таблиця 1

Розподіл рішень України 2019–2024 за домінуючою моделлю

Домінуюча модель	Частка рішень	Типові емпіричні ознаки	Приклад рішень/актів
Обмежена раціональність	22%	дефіцит часу, мінімальна	введення воєнного стану 24.02.2022 [3]; первинні валютні обмеження НБУ [6]

		достатність, вузьке поле альтернатив	
Інкременталізм	28%	поетапні зміни, «малими кроками», збереження процедур	стратегічні документи 2020–2021 як рамки подальшої деталізації [4; 5]
Кризово-мобілізаційна	25%	централізація, вузьке коло акторів, операційний пріоритет	спеціальні режими управління/реагування на удари по інфраструктурі (2022–2024) у логіці виконавчої координації [17; 9]
Коаліційно-переговорна («Карнегі»)	25%	множинність акторів, торг, компроміси, залежність від ресурсів	бюджетні рішення воєнного часу; узгодження реформ із партнерами (порівн. інституційні висновки про парламент у війні) [14; 11; 2]

Джерело: власна розробка автора (контент-аналіз)

У таблиці зафіксовано закономірність співвідношення між інтенсивністю силової загрози та дефіцитом часу, з одного боку, і домінуванням певних модельних логік ухвалення політичних рішень з іншого. Відповідно, зі зростанням рівня загрози підвищується імовірність переходу до логіки обмеженої раціональності або кризово-мобілізаційної моделі. Водночас у тривалому конфлікті зростає частка інкрементальних рішень як механізму адаптації без втрати керованості, тоді як коаліційна логіка зберігається у рішеннях, де визначальними є ресурсна узгоджуваність і міжнародна підтримка, а не лише операційна швидкість [12; 11; 2].

Даний аналіз дає можливість системно узагальнити та концептуалізувати взаємозв'язок між інтенсивністю силового чинника, часовими обмеженнями та домінуючими моделями прийняття політичних рішень (Рис.1)

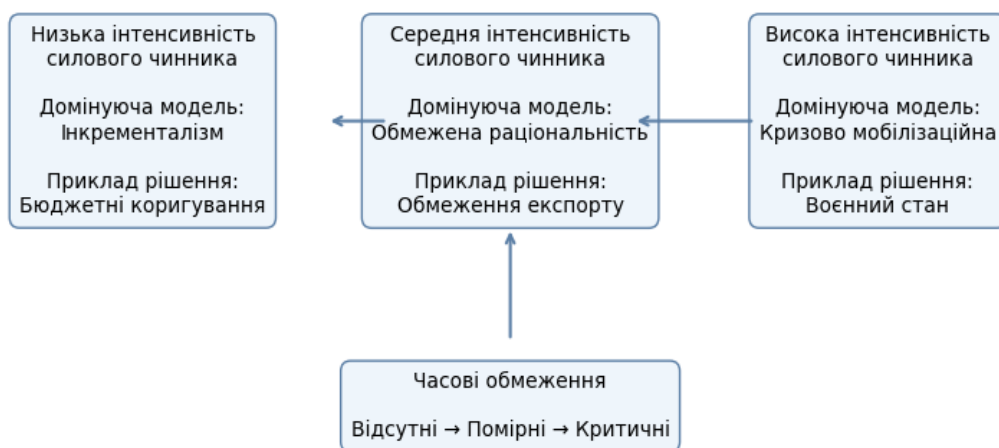
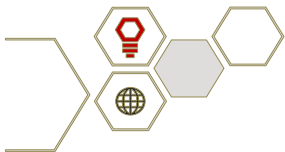
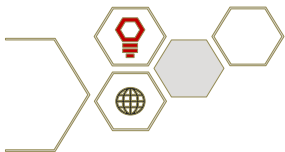

Рис.1. Залежність домінуючих моделей ухвалення політичних рішень від інтенсивності силового чинника та часових обмежень

Джерело: власна розробка автора

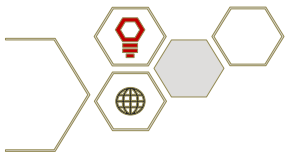
Який візуально демонструє, що зі зростанням інтенсивності силового чинника та посиленням часових обмежень відбувається перехід від інкременталістської логіки ухвалення рішень до моделей обмеженої раціональності та кризово мобілізаційного управління, що супроводжується зміною типових управлінських рішень і рівня їх централізації.

Проведений аналіз узгоджується з тезою про те, що у війні «зміст» політичного рішення не відділяється від «форми» його ухвалення, оскільки модельна логіка стає частиною інституційного дизайну. Результати дослідження демонструють, що зростання інтенсивності силового чинника безпосередньо трансформує критерії ефективності політичних рішень, зумовлюючи їхній зсув від процедурної раціональності до операційної ефективності. Саме цей зсув спричиняє концентрацію координаційних функцій у виконавчій владі та посилення її ролі в напівпрезидентських системах у період війни, що емпірично підтверджується українським кейсом [17]. Як наслідок, парламент і міжгілкові відносини опиняються в режимі структурного напруження, де необхідність швидкого реагування обмежує процедурну відкритість, але не усуває потреби у легітимації рішень, що знаходить відображення в сучасних дослідженнях воєнного стану в Україні [11;14;18].

Сформований у 2019–2021 роках інкрементальний режим ухвалення рішень виконав стабілізаційну функцію, оскільки поступове інституційне закріплення процедур і стратегічних орієнтирів створило адаптаційний запас для політичної системи. Завдяки цьому після початку повномасштабної агресії 24 лютого 2022 року політичне управління змогло перейти до кризово-мобілізаційної логіки без управлінського колапсу, що свідчить про причинний зв'язок між попередньою інкременталізацією політики та збереженням керованості в умовах екзистенційної загрози [4; 5]. Водночас навіть за умов централізації та директивності кризово-мобілізаційної логіки зберігається потреба в коаліційно-переговорних механізмах, оскільки рішення у сфері бюджету та інституційних змін воєнного часу потребують не лише швидкості, а й ресурсної узгодженості та міжнародної підтримки. Саме тому «карнегі» логіка виступає не альтернативою мобілізаційній моделі, а її функціональним доповненням, забезпечуючи легітимацію та довгострокову спроможність політичних рішень [12; 14; 2].

Висновки. Силевий чинник трансформує політичне рішення не тільки за змістом, а й за логікою. Він одночасно прискорює політичну дію та звужує простір альтернатив, переводячи критерії якості від «оптимальності» до «мінімально достатньої керованості». Український кейс 2019–2024 демонструє модельний поділ за якого стратегічні та доктринальні рішення частіше реалізуються інкрементально, тоді як рішення гострої фази війни тяжіє до кризово-мобілізаційної та обмежено-раціональної логіки. Коаліційно-переговорна логіка зберігає стійкість у рішеннях, де критичними є ресурси, міжнародна підтримка та суспільна легітимність, зокрема у бюджетній та інституційній політиці воєнного часу. Інституційний виклик воєнного управління полягає у ризику нормалізації режиму надзвичайності; мінімізація цього ризику вимагає процедурних запобіжників, режимів відповідальності та прозорих процедурних запобіжників, режимів відповідальності та чітко окреслених меж управлінських повноважень в умовах війни.

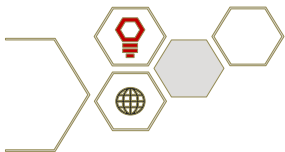

Отже, силовий чинник постає не як ситуативна детермінанта, а як структуроутворюючий елемент архітекτονіки політичного вибору, що визначає динаміку моделей ухвалення рішень у воєнний період.

Подальші дослідження можуть спиратися на поєднання інституційного аналізу, порівняльних кейс-стаді та моделей обмеженої раціональності, що дозволить глибше пояснити взаємодію силового чинника, модельної логіки рішень і демократичної стійкості політичних систем у тривалих збройних конфліктах.

Список використаних джерел

1. Дем'янчук О., Андрієнко Н. Перехід від інкрементальної до неінкрементальної стратегії у процесі ратифікації Україною Стамбульської конвенції. Політікус: науковий журнал. 2023. Вип 1. С.12-17. URL: <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2023-1.2> (дата звернення: 17.11.2025).
2. Каптан М. Правове регулювання державної та міжнародної допомоги в Україні під час воєнного стану: виклики для економіки та військового виробництва. Вишеградський журнал з прав людини. 2024. № 4. С.54-60. URL: <https://doi.org/10.61345/1339-7915.2024.4.8> (дата звернення: 22.11.2025).
3. Про введення воєнного стану в Україні. Указ Президента України від 24.02.2022 № 64/2022 від 24.02.2022 № 64/2022 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text> (дата звернення: 18.11.2025).
4. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 вересня 2020 року «Про Стратегію національної безпеки України» від 14.09.2020 № 392/2020 Указ Президента України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392/2020#Text> (дата звернення: 18.11.2025).
5. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 25 березня 2021 року «Про Стратегію воєнної безпеки України». Указ Президента

України; Стратегія від 25.03.2021 № 121/2021 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/121/2021#Text>(дата звернення: 18.11.2025).

6. Про роботу банківської системи в період запровадження воєнного стану Постанова Національного банку України від 24.02.2022 № 18 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0018500-22#Text> (дата звернення: 22.11.2025).

7. Рабінович, М., Брік, Т., Даркович, А., Гацько, В., та Савісько, М. (2025). Децентралізація в Україні в умовах воєнного стану: виклики для регіонального та місцевого самоврядування. *Post-Soviet Affairs*. 2025. № 41 (5), pp.411–435. URL:<https://doi.org/10.1080/1060586X.2025.2520167> (дата звернення: 20.11.2025).

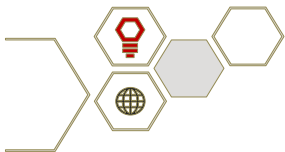
8. Adam C., Maier M., Schulz J. On democratic intelligence and failure: The vice and virtue of incrementalism under political fragmentation and policy accumulation. *Governance*. 2022. № 35. pp.525–543. URL:<https://doi.org/10.1111/gove.12595> (дата звернення: 16.01.2026).

9. Cherkunov, O. Governing in Crisis: Legal and Institutional Transformation of Ukraine's Customs Public Service Under Martial Law. *Sortuz: Oñati Journal of Emergent Socio-Legal Studies*, 2025. № 15(2), pp. 558–576. URL: <https://doi.org/10.35295/sz.iisl.2324> (дата звернення: 18.11.2025).

10. Hafsi T., Baba S. Exploring the Process of Policy Overreaction: The COVID-19 Lockdown Decisions. *Journal of Management Inquiry*. 2022. №32(2), pp.152-173. URL:<https://doi.org/10.1177/10564926221082494> (Original work published 2023) (дата звернення: 20.11.2025).

11. Pelchar K, Herron ES, Flikke G. Legislative–Executive Relations in Ukraine's Wartime Conditions. *PS: Political Science & Politics*. 2025. № 58(1).pp.125-127. URL: doi:10.1017/S1049096524000763 (дата звернення: 20.11.2025).

12. Levinthal D. A. A Putting the individual in the context of the organization: A Carnegie perspective on decision-making. *Frontiers in Psychology*

2023 URL: <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2023.1165713> (дата звернення: 22.11.2025).

13. Mithani, M. A., O'Brien, J. P. So What Exactly Is a «Coalition» Within an Organization? A Review and Organizing Framework. *Journal of Management*. 2020. № 47(1), 171-206. URL: <https://doi.org/10.1177/0149206320950433> (дата звернення: 21.11.2025).

14. Parliament under Conditions of War: Ukraine's Experience. Internews Ukraine, September 5, 2023 February 5, 2024 .85p. URL: https://internews.ua/storage/app/media/rang/2024/3/parliamentinwartime/EN_Parliament_under_war_conditions_Ukraine.pdf (дата звернення: 20.11.2025).

15. Preda M. Managers' decision-making strategies during crises: rationality and uncertainty. *Transylvanian Review of Administrative Sciences*, Special Issue 2023, pp. 118–130. URL: <https://rtsa.ro/tras/index.php/tras/article/viewFile/762/761> (дата звернення: 20.11.2025).

16. Reale C., Urquhart B., Baker D. et al. Decision-Making During High-Risk Events: A Systematic Literature Review . *Journal of Cognitive Engineering and Decision Making*. 2023. №17 (2) pp. 188–212. URL: <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC10564111/> (дата звернення: 20.11.2025).

17. Sedelius, T., Mashtaler, O., Raunio, T. Semi-presidentialism and war: executive leadership models in Ukraine during Zelenskyi's presidency. *East European Politics*. 2024. № 40(4), pp. 658–683. URL: <https://doi.org/10.1080/21599165.2024.2369978> (дата звернення: 20.11.2025).

18. Wise, C. R., Suslova, O., & Brown, T. L. (2024). Ukraine's parliament in war: the impact of Russia's invasion on the Verkhovna Rada's ability and efforts to legislate reforms and join the European Union. *The Theory and Practice of Legislation*, 12(1), 1–20. URL: <https://doi.org/10.1080/20508840.2023.2299080> (дата звернення: 20.11.2025).